UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

22 päivänä toukokuuta 2012 *

Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Direktiivi 2004/38/EY — 28 artiklan 3 kohdan a alakohta — Karkotuspäätös — Rikostuomio — Yleistä turvallisuutta koskevat pakottavat syyt

Asiassa C-348/09,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Saksa) on esittänyt 20.8.2009 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 31.8.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

P. I.

vastaan

Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari), K. Lenaerts, J.-C. Bonichot ja U. Lõhmus sekä tuomarit A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev ja C. Toader,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.1.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— P. I., edustajinaan Rechtsanwalt G. L. Pagliaro ja Rechtsanwalt A. Caramazza,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Möller,

— Belgian hallitus, asiamiehenään L. Van den Broeck,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään C. Vang,

— Viron hallitus, asiamiehenään M. Linntam,

— Irlannin hallitus, asiamiehinään D. O'Hagan ja J. Kenny, avustajanaan barrister D. Conlan Smyth,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato S. Varone,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään C. Wissels ja M. Noort,

— Puolan hallitus, asiamiehenään M. Szpunar,

— Euroopan komissio, asiamiehinään D. Maidani ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.3.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77 sekä oikaisut EUVL 2004, L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34) 28 artiklan 3 kohdan a alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Italian kansalainen P. I. ja Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid (Saksa) ja joka koskee viimeksi mainitun päätöstä, jossa todetaan I:n menettäneen oikeuden tulla Saksan alueelle ja oleskella siellä ja määrätään hänet poistumaan sieltä sen uhalla, että hänet karkotetaan Italiaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2004/38

3 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan 23 ja 24 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(23) Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä karkottaminen yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden perusteella on toimenpide, joka voi aiheuttaa vakavaa haittaa henkilöille, jotka [EY:n] perustamissopimuksen heille suomia oikeuksia ja vapauksia käytettyään ovat aidosti kotoutuneet vastaanottavaan jäsenvaltioon. Tämän vuoksi näiden toimenpiteiden soveltamisalaa olisi rajoitettava suhteellisuusperiaatteen mukaisesti siten, että otetaan huomioon asianomaisten henkilöiden kotoutumisaste, heidän vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelunsa kesto, heidän ikänsä sekä terveydentilansa, perhe- ja taloudellinen tilanteensa ja heidän siteensä kotimaahansa.

(24) Mitä paremmin unionin kansalainen ja hänen perheenjäsenensä ovat kotoutuneet vastaanottavaan jäsenvaltioon, sitä vahvemman tulisi siten olla myös suojan karkottamista vastaan. Unionin kansalainen, joka on oleskellut vastaanottavan jäsenvaltion alueella usean vuoden ajan, erityisesti jos hän on syntynyt ja asunut siellä koko ikänsä, olisi saatava karkottaa vain poikkeuksellisissa olosuhteissa, jos yleinen turvallisuus sitä ehdottomasti edellyttää. Tätä poikkeuksellisia olosuhteita koskevaa vaatimusta olisi lisäksi sovellettava alaikäisiin perheenjäseniin, jotta heidän yhteyksiään perheeseensä voidaan suojella 20 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti.”

4 Direktiivin 27 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat rajoittaa unionin kansalaisen tai hänen perheenjäsentensä, näiden kansalaisuudesta riippumatta, vapaata liikkuvuutta ja oleskelua yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä. Näihin perusteisiin ei saa vedota taloudellisista syistä.

2. Yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden vuoksi toteutettujen toimenpiteiden on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia, ja niiden on perustuttava yksinomaan asianomaisen henkilön omaan käyttäytymiseen. Aiemmat rikostuomiot eivät yksin saa olla perusteena tällaisten toimenpiteiden toteuttamiselle.

Asianomaisen yksilön käyttäytymisen on muodostettava todellinen, välitön ja riittävän vakava uhka, joka vaikuttaa johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun. Perustelut, jotka eivät liity yksittäiseen tapaukseen tai jotka johtuvat yleis[es]tävistä näkökohdista, eivät ole hyväksyttäviä.”

5 Direktiivin 28 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vastaanottavan jäsenvaltion on ennen yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyviin syihin perustuvan karkottamispäätöksen tekemistä otettava huomioon se, kuinka kauan asianomainen on oleskellut sen alueella, asianomaisen ikä, terveydentila, perhe- ja taloudellinen tilanne, kuinka hyvin asianomainen on kotoutunut vastaanottavan jäsenvaltion yhteiskuntaan ja kulttuuriin sekä se, missä määrin asianomaisella on yhteyksiä kotimaahansa.

2. Vastaanottava jäsenvaltio voi tehdä karkottamispäätöksen, joka koskee sellaista unionin kansalaista tai tämän perheenjäsentä, tämän kansalaisuudesta riippumatta, jolla on oikeus oleskella pysyvästi jäsenvaltion alueella, ainoastaan yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä vakavista syistä.

3. Unionin kansalaisia koskevaa karkottamispäätöstä ei saa tehdä, ellei päätös perustu jäsenvaltioiden määrittämiin yleistä turvallisuutta koskeviin pakottaviin syihin, jos he

a) ovat oleskelleet vastaanottavassa jäsenvaltiossa edelliset kymmenen vuotta tai he

b) ovat alaikäisiä, jollei karkottaminen ole lapsen edun mukaista lapsen oikeuksista 20 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti.”

6 Direktiivin 2004/38 33 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Vastaanottava jäsenvaltio voi tehdä karkottamispäätöksen rangaistuksena tai vankeusrangaistuksen oikeudellisena seuraamuksena ainoastaan, jos tämä tapahtuu 27, 28 ja 29 artiklan vaatimusten mukaisesti.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu karkottamispäätös pannaan täytäntöön yli kahden vuoden kuluttua sen tekemisestä, jäsenvaltion on varmistettava, että asianomaisen henkilön yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle aiheuttama uhka on edelleen todellinen, ja arvioitava, ovatko aineelliset olosuhteet karkottamispäätöksen tekemisen jälkeen muuttuneet.”

Direktiivi 2011/93/EU

7 Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/YOS korvaamisesta 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/93/EU (EUVL L 335, s. 1) tarkoituksena on säätää rikosten ja seuraamusten

määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä, jotka koskevat lasten seksuaalista hyväksikäyttöä ja seksuaalista riistoa, lapsipornografiaa ja lasten houkuttelemista seksuaalisiin tarkoituksiin. Lisäksi direktiivillä otetaan käyttöön säännökset, joilla vahvistetaan rikosten ehkäisyä ja uhrien suojelua.

Kansallinen säännöstö

8 Unionin kansalaisten yleisestä liikkumisvapaudesta 30.7.2004 annetun lain (Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern; BGBl. 2004 I, s. 1950), sellaisena kuin se on muutettuna liittovaltion poliisilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 26.2.2008 annetulla lailla (Gesetz zur Änderung des Bundespolizeigesetzes und anderer Gesetze; BGBl. 2008 I, s. 215), 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan todeta menetetyksi, yhteisön oikeuden mukaisen oleskeluoikeuden tai pysyvän oleskeluoikeuden osoittava todistus takavarikoida sekä oleskelukortti tai pysyvä oleskelukortti peruuttaa ainoastaan yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä (– – perustamissopimuksen 39 artiklan 3 kohta ja 46 artiklan 1 kohta), tämän kuitenkaan rajoittamatta 5 §:n 5 momentin soveltamista. Myös maahantulo voidaan kieltää edellä mainituilla perusteilla. Kansanterveyteen liittyvä syy voidaan todeta vain, jos sairaus ilmenee kolmen kuukauden kuluessa maahantulosta.

(2) Rikostuomio ei yksinään riitä 1 momentissa tarkoitettujen päätösten tai toimenpiteiden perusteeksi. Vain rikostuomiot, joita koskevia merkintöjä ei vielä ole poistettu keskusrekisteristä, saadaan ottaa huomioon, ja nekin vain silloin, kun tuomioiden perusteena olevista seikoista ilmenee, että asianomaisen henkilön oma käyttäytyminen aiheuttaa todellisen uhan yleiselle järjestykselle. Uhan on oltava todellinen ja riittävän vakava ja kohdistuttava johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun.

(3) Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on erityisesti otettava huomioon se, kuinka kauan asianomainen on oleskellut Saksassa, asianomaisen ikä, terveydentila, perhetilanne ja taloudellinen tilanne, se, kuinka hyvin asianomainen on kotoutunut Saksan yhteiskuntaan ja kulttuuriin, sekä se, missä määrin asianomaisella on yhteyksiä kotimaahansa.

(4) Sen jälkeen, kun asianomainen on saanut oikeuden pysyvään oleskeluun, 1 momentissa tarkoitettu oikeuden menettäminen voidaan todeta ainoastaan vakavista syistä.

(5) Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä, jotka ovat oleskelleet liittovaltion alueella edeltävät kymmenen vuotta, sekä alaikäisten osalta 1 momentissa tarkoitettu oikeuden menettäminen voidaan todeta ainoastaan yleistä turvallisuutta koskevista pakottavista syistä. Tätä sääntöä ei sovelleta alaikäisiin, jos oleskeluoikeuden menettäminen on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Yleistä turvallisuutta koskeva pakottava syy on olemassa ainoastaan, jos asianomainen henkilö on lainvoimaisesti tuomittu yhdestä tai useammasta tahallisesta rikoksesta vähintään viiden vuoden pituiseen vapausrangaistukseen tai nuorisorangaistukseen tai jos henkilö on viimeisimmän lainvoimaisen tuomion yhteydessä määrätty turvasäilöön, kun Saksan liittotasavallan turvallisuus on uhattuna tai kun asianomaisesta henkilöstä aiheutuu terroristista vaaraa.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

9 I syntyi 3.9.1965 Italiassa ja on asunut Saksassa vuodesta 1987. Hänelle myönnettiin ensimmäistä kertaa vuoden 1987 huhtikuussa oleskelulupa, jonka voimassaoloa jatkettiin tämän jälkeen useaan kertaan. Hän on naimaton, eikä hänellä ole lapsia. Hän ei ole saattanut päätökseen mitään koulua tai

ammatillista koulutusta ja on työskennellyt Saksassa ainoastaan väliaikaisesti. I:llä on viisi sisarusta, joista osa asuu Saksassa ja osa Italiassa. Siitä lähtien, kun I vangittiin tammikuussa 2006, hänen äitinsä on asunut osittain Saksassa ja osittain Italiassa.

10 I tuomittiin Landgericht Kölnin (Kölnin aluetuomioistuin) 16.5.2006 antamalla tuomiolla, joka sai lainvoiman 28.10.2006, lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, pakottamisesta seksuaaliseen tekoon ja raiskauksesta seitsemän vuoden ja kuuden kuukauden pituiseen vankeusrangaistukseen. Tuomion perustana olleet teot tapahtuivat vuosina 1990–2001. I pakotti uhrinsa vuodesta 1992 alkaen lähes viikoittain sukupuoliyhteyteen kanssaan tai muihin seksuaalisiin tekoihin käyttämällä väkivaltaa ja uhkaamalla uhria tämän äidin tai veljen tappamisella. Rikosten kohteena oli I:n tuolloisen elämänkumppanin tytär, joka oli tekojen alkuvaiheessa kahdeksanvuotias. I on ollut vankeudessa 10.1.2006 alkaen, ja hänen vankeusrangaistuksensa on merkitty päättyväksi 9.7.2013.

11 Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid, joka on pääasian valittajan vastapuoli, totesi 6.5.2008 tekemällään päätöksellä, että I menettää oikeuden tulla Saksan alueelle ja oleskella siellä, määräsi mainitun toimenpiteen välittömästä täytäntöönpanosta ja määräsi hänet poistumaan kyseiseltä alueelta sen uhalla, että hänet karkotetaan Italiaan.

12 Pääasian valittajan vastapuoli toteaa, että I toimi erityisen vakaassa rikostarkoituksessa ja aiheutti uhrilleen vuosikausia kestäneellä hyväksikäytöllä ”jatkuvaa kärsimystä”. Ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että hän toimisi samankaltaisessa tilanteessa uudelleen täysin samalla tai vastaavalla tavalla kuin ennen vangitsemistaan, kun otetaan erityisesti huomioon sen ajanjakson pituus, jonka aikana rikos tehtiin, ja se, ettei rikoksen tekijä edelleenkään tunne syyllisyyttä. I:n suojeltavat edut on kuitenkin otettu huomioon; hän ei ole koskaan varsinaisesti kotoutunut taloudellisesti tai sosiaalisesti saksalaiseen yhteiskuntaan.

13 I nosti 12.6.2008 kanteen 6.5.2008 tehdystä karkottamispäätöksestä ja vaati sen täytäntöönpanon lykkäämistä. Verwaltungsgericht Düsseldorf (Düsseldorfin hallintotuomioistuin) hylkäsi kanteen 14.7.2008 antamallaan tuomiolla ja katsoi muun muassa, että tuomion perusteena olleet teot ilmentävät henkilökohtaista käytöstä, josta voidaan pelätä aiheutuvan välitöntä, todellista ja riittävän vakavaa uhkaa yhteiskunnan olennaiselle edulle eli tyttöjen ja naisten suojelulle seksuaalisiin tekoihin pakottamiselta ja raiskauksilta. I toimi erityisen vakaassa rikostarkoituksessa, kun otetaan erityisesti huomioon sen ajanjakson pituus, jona teot tehtiin, uhrin ikä ja I:n toimenpiteet tekojensa paljastumisen välttämiseksi uhrin jatkuvalla uhkaamisella ja uhrin eristämisellä.

14 I valitti kyseisestä tuomiosta Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfaleniin, joka kanteen lykkäävän vaikutuksen palautettuaan päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Käsittääkö direktiivin [2004/38] 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen yleistä turvallisuutta koskevien pakottavien syiden käsite ainoastaan valtion sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden vaarantumisen siten, että tämän turvallisuuden ymmärretään kattavan valtion olemassaolon laitoksineen ja tärkeine julkisine palveluineen, kansan eloonjäännin sekä ulkosuhteet ja kansojen rauhanomaisen yhteiselon?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

15 Unionin tuomioistuin totesi asiassa C-145/09, Tsakouridis, 23.11.2010 antamansa tuomion (Kok., s. I-11979) 56 kohdassa, että direktiivin 2004/38 28 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että järjestäytyneiden ryhmien harjoittamaan huumausainekauppaan liittyvän rikollisuuden torjunta voi kuulua käsitteen ”yleistä turvallisuutta koskevat pakottavat syyt” piiriin ja että se voi olla peruste vastaanottavassa jäsenvaltiossa kymmenen edellisen vuoden ajan oleskelleen unionin kansalaisen karkottamiseen.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoitti vastauksena kirjalliseen kysymykseen, jonka unionin tuomioistuin esitti edellä mainitussa asiassa Tsakouridis antamansa tuomion julistamisen jälkeen, että pääasiassa on edelleen epävarmaa se, voiko myös muuntyyppisen rikollisuuden kuin järjestäytyneiden ryhmien harjoittaman, huumausaineisiin liittyvän rikollisuuden torjunta olla edellä mainitun 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ”yleistä turvallisuutta koskeva pakottava syy” ja millä edellytyksillä se voisi olla tällainen syy.

17 Kyseinen tuomioistuin pohtii erityisesti sitä, onko vastaanottavasta jäsenvaltiosta mahdollista karkottaa unionin kansalaisia, jotka rikollisryhmään tai mihinkään muuhunkaan rikolliseen rakenteeseen kuulumatta ovat tehneet erittäin vakavia rikoksia, jotka loukkaavat yksilön oikeudellisesti suojattuja etuja, kuten seksuaalista itsemääräämisoikeutta, henkeä, vapautta tai fyysistä koskemattomuutta, kun on olemassa suuri riski siitä, että he uusivat tekonsa tekemällä muita vastaavia rikoksia.

18 Unionin tuomioistuin on jo katsonut yleisestä turvallisuudesta, että siihen kuuluu jäsenvaltion sekä sisäinen että ulkoinen turvallisuus (em. asia Tsakouridis, tuomion 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Unionin tuomioistuimen mukaan direktiivin 2004/38 28 artiklan 3 kohdan sanamuodosta ja rakenteesta johtuu, että säätäessään karkottamisen kyseisessä säännöksessä tarkoitetuissa tapauksissa aina edellyttävän yleistä turvallisuutta koskevien ”pakottavien syiden” olemassaoloa, mikä on käsitteenä huomattavasti tiukempi kuin saman artiklan 2 kohdassa tarkoitetut ”vakavat syyt”, unionin lainsäätäjä on selvästikin tarkoittanut, että kyseiseen 3 kohtaan perustuvat toimenpiteet tulevat kysymykseen vain ”poikkeuksellisissa olosuhteissa”, kuten mainitun direktiivin johdanto-osan 24 perustelukappaleessa todetaan (asia Tsakouridis, tuomion 40 kohta).

20 Käsite ”yleistä turvallisuutta koskevat pakottavat syyt” edellyttää yleiseen turvallisuuteen kohdistuvan uhan lisäksi myös sitä, että sellainen uhka on erityisen vakava, kuten ilmaisun ”pakottavat syyt” käyttäminen osoittaa (em. asia Tsakouridis, tuomion 41 kohta).

21 On myös muistutettava, ettei unionin oikeudessa aseteta jäsenvaltioille yhtenäistä arvoasteikkoa, joka koskisi sellaisen käyttäytymisen arvioimista, jota voidaan pitää yleisen turvallisuuden vastaisena (ks. analogisesti asia C-268/99, Jany ym., tuomio 20.11.2001, Kok., s. I-8615, 60 kohta).

22 Direktiivin 2004/38 28 artiklan 3 kohdan mukaan kyse on ”jäsenvaltioiden määrittämistä” yleistä turvallisuutta koskevista pakottavista syistä.

23 Vaikka jäsenvaltiot ovat periaatteessa vapaita määrittelemään kansallisten tarpeidensa, jotka voivat vaihdella jäsenvaltiosta ja aikakaudesta toiseen, mukaisesti yleisen järjestyksen ja yleisen turvallisuuden asettamat vaatimukset erityisesti silloin, kun on kyse henkilöiden vapaan liikkuvuuden perusperiaatteeseen kohdistuvan poikkeuksen oikeuttamisesta, vaatimuksia on kuitenkin tulkittava suppeasti siten, etteivät jäsenvaltiot voi kukin yksinään määritellä niiden ulottuvuutta ilman Euroopan unionin toimielinten valvontaa (ks. mm. asia C-33/07, Jipa, tuomio 10.7.2008, Kok., s. I-5157, 23 kohta; asia C-430/10, Gaydarov, tuomio 17.11.2011, Kok., s. I-11637, 32 kohta ja asia C-434/10, Aladzhov, tuomio 17.11.2011, Kok., s. I-11659, 34 kohta).

24 Sen selvittämiseksi, voivatko I:n tekemien kaltaiset rikokset kuulua ”yleistä turvallisuutta koskevien pakottavien syiden” käsitteeseen, on otettava huomioon seuraavat seikat.

25 SEUT 83 artiklan 1 kohdan mukaan lasten seksuaalinen hyväksikäyttö kuuluu erityisen vakavan rikollisuuden aloihin, jotka ovat rajat ylittäviä ja joilla unionin lainsäätäjä voi toteuttaa toimenpiteitä.

26 Direktiivin 2011/93 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa korostetaan ilmaistaessa kyseinen tavoite, että lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja seksuaalinen riisto loukkaavat vakavasti perusoikeuksia ja erityisesti lasten oikeutta heidän hyvinvointinsa kannalta tarpeelliseen suojeluun ja hoivaan, kuten todetaan Yhdistyneiden Kansakuntien 20.11.1989 tehdyssä yleissopimuksessa lapsen oikeuksista sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa.

27 Tällaisten rikosten vakavuus ilmenee myös direktiivin 2011/93 3 artiklasta, jonka 4 kohdan mukaan seksuaalisesta kanssakäymisestä lapsen kanssa, joka ei ole saavuttanut seksuaalista itsemääräämisoikeutta koskevaa suojaikärajaa, on säädettävä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään viisi vuotta, kun taas saman artiklan 5 kohdan i alakohdan mukaan kyseisen kaltaisesta teosta käytettäessä väärin tunnustettua luottamus- tai auktoriteettiasemaa tai vaikutusvaltaa lapseen on säädettävä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kahdeksan vuotta. Saman 5 kohdan iii alakohdan mukaan vankeusrangaistuksen enimmäiskeston on oltava vähintään kymmenen vuotta, jos kyseiset teot on tehty pakottamalla, voimakeinoin tai uhkailemalla. Saman direktiivin 9 artiklan b ja g alakohdan mukaan raskauttavina seikkoina on pidettävä sitä, että rikoksen tekijä on lapsen perheenjäsen, asuu lapsen kanssa tai on käyttänyt väärin tunnustettua luottamus- tai auktoriteettiasemaansa, ja sitä, että rikoksen teossa on käytetty törkeää väkivaltaa tai rikoksesta on aiheutunut lapselle vakavaa vahinkoa.

28 Näistä seikoista ilmenee, että jäsenvaltiot voivat vapaasti katsoa, että SEUT 83 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa mainitun kaltaisissa rikoksissa on kyse yhteiskunnan olennaisen edun erityisen vakavasta loukkauksesta, joka voi muodostaa suoran uhan väestön rauhalle ja fyysiselle turvallisuudelle ja siis kuulua käsitteeseen ”yleistä turvallisuutta koskevat pakottavat syyt”, joilla direktiivin 2004/38 28 artiklan 3 kohtaan perustuva karkottamistoimenpide voidaan oikeuttaa, kunhan tällaisten rikosten tekotavassa on erityisen vakavia piirteitä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tarkistaa tutkimalla kukin käsiteltävänään oleva yksittäistapaus erikseen.

29 Sen, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mahdollisesti toteaa jäsenvaltion, johon se kuuluu, oikeusjärjestykselle ominaisten arvojen mukaisesti, että I:n tekemien kaltaiset rikokset muodostavat suoran uhan väestön rauhalle ja fyysiselle turvallisuudelle, ei pidä välttämättä johtaa asianomaisen henkilön karkottamiseen.

30 Direktiivin 2004/38 27 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan nimittäin kunkin karkottamistoimenpiteen edellytyksenä on, että asianomaisen henkilön käyttäytyminen muodostaa todellisen ja välittömän uhan jollekin vastaanottavan jäsenvaltion tai yhteiskunnan olennaiselle edulle, minkä toteaminen edellyttää yleensä, että asianomaisella henkilöllä on taipumus tällaiseen käyttäytymiseen jatkossakin.

31 On lisättävä, että jos karkottamispäätös tehdään rangaistuksena tai vankeusrangaistuksen oikeudellisena seuraamuksena mutta se pannaan täytäntöön yli kahden vuoden kuluttua sen tekemisestä, direktiivin 2004/38 33 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että asianomaisen henkilön yleiselle järjestykselle tai yleiselle turvallisuudelle aiheuttama uhka on välitön ja todellinen, ja arvioitava, ovatko aineelliset olosuhteet karkottamispäätöksen tekemisen jälkeen muuttuneet.

32 Lopuksi on huomattava, että – kuten direktiivin 2004/38 28 artiklan 1 kohdan sanamuodostakin ilmenee – vastaanottavan jäsenvaltion on ennen yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyviin syihin perustuvan karkottamispäätöksen tekemistä otettava huomioon erityisesti se, kuinka kauan asianomainen on oleskellut sen alueella, asianomaisen ikä, terveydentila, perhetilanne ja taloudellinen tilanne, se, kuinka hyvin asianomainen on kotoutunut kyseisen valtion yhteiskuntaan ja kulttuuriin, sekä se, missä määrin asianomaisella on yhteyksiä kotimaahansa.

33 Kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2004/38 28 artiklan 3 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että jäsenvaltiot voivat vapaasti katsoa, että SEUT 83 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa mainitun kaltaisissa rikoksissa on kyse yhteiskunnan olennaisen edun erityisen vakavasta loukkauksesta, joka voi muodostaa suoran uhan väestön rauhalle ja fyysiselle turvallisuudelle ja siis kuulua käsitteeseen ”yleistä turvallisuutta koskevat pakottavat syyt”, joilla mainittuun 28 artiklan 3 kohtaan perustuva karkottamistoimenpide voidaan oikeuttaa, kunhan tällaisten rikosten tekotavassa on erityisen vakavia piirteitä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tarkistaa tutkimalla kukin käsiteltävänään oleva yksittäistapaus erikseen.

34 Kunkin karkottamistoimenpiteen edellytyksenä on, että asianomaisen henkilön käyttäytyminen muodostaa todellisen ja välittömän uhan jollekin vastaanottavan jäsenvaltion tai yhteiskunnan olennaiselle edulle, minkä toteaminen edellyttää yleensä, että asianomaisella henkilöllä on taipumus tällaiseen käyttäytymiseen jatkossakin. Vastaanottavan jäsenvaltion on ennen karkottamispäätöksen tekemistä otettava huomioon erityisesti se, kuinka kauan asianomainen on oleskellut sen alueella, asianomaisen ikä, terveydentila, perhetilanne ja taloudellinen tilanne, se, kuinka hyvin asianomainen on kotoutunut kyseisen valtion yhteiskuntaan ja kulttuuriin, sekä se, missä määrin asianomaisella on yhteyksiä kotimaahansa.

Oikeudenkäyntikulut

35 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 28 artiklan 3 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että jäsenvaltiot voivat vapaasti katsoa, että SEUT 83 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa mainitun kaltaisissa rikoksissa on kyse yhteiskunnan olennaisen edun erityisen vakavasta loukkauksesta, joka voi muodostaa suoran uhan väestön rauhalle ja fyysiselle turvallisuudelle ja siis kuulua käsitteeseen ”yleistä turvallisuutta koskevat pakottavat syyt”, joilla mainittuun 28 artiklan 3 kohtaan perustuva karkottamistoimenpide voidaan oikeuttaa, kunhan tällaisten rikosten tekotavassa on erityisen vakavia piirteitä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tarkistaa tutkimalla kukin käsiteltävänään oleva yksittäistapaus erikseen.

Kunkin karkottamistoimenpiteen edellytyksenä on, että asianomaisen henkilön käyttäytyminen muodostaa todellisen ja välittömän uhan jollekin vastaanottavan jäsenvaltion tai yhteiskunnan olennaiselle edulle, minkä toteaminen edellyttää yleensä, että asianomaisella henkilöllä on taipumus tällaiseen käyttäytymiseen jatkossakin. Vastaanottavan jäsenvaltion on ennen karkottamispäätöksen tekemistä otettava huomioon erityisesti se, kuinka kauan asianomainen on oleskellut sen alueella, asianomaisen ikä, terveydentila, perhetilanne ja taloudellinen tilanne, se, kuinka hyvin asianomainen on kotoutunut kyseisen valtion yhteiskuntaan ja kulttuuriin, sekä se, missä määrin asianomaisella on yhteyksiä kotimaahansa.

Allekirjoitukset